

Rétorika - Dejiny rétoriky

- **Umelcom sa treba narodiť, rečníkom sa možno stať.**
- **Rétorika** (rečníctvo) - náuka o vlastnostiach hovoreného prejavu, o umení hovoriť

- **Dejiny rétoriky**
  - Rétorika vznikla v starom Grécku ako dôsledok spoločenskej situácie. Každý právoplatný občan (nie otrok) mal vtedy právo vystupovať na verejnom zhromaždení alebo na súde ako žalobca alebo obhajca. Od jeho rečníckeho umenia často závisel úspech jeho právneho sporu
  - V starom Grécku bola rétorika spolu s gramatikou a dialektikou základom vyššieho vzdelania, čiže antické obdobie potrebovalo i veľa dobrých učiteľov a teoretikov rečníctva

  - Známi grécki učitelia rečníctva:
    - **Sokrates (469 – 399 p. n. l.)**
    - **Platón (427 – 347 p. n. l.)**
    - **Aristoteles (384 – 322 p. n. l.)**

  - Najväčší rímski rečníci:
    - Rímski rečníci nadviazali na grécke rečníctvo, stali sa majstrami rétoriky
    - **Cicero (106 – 43 p. n. l.)**
      - Politické prejavy
      - Považovaný za najlepšieho rečníka
      - Všetky prejavy prednášal spamäti
      - Vynikal v argumentácii

  - **Stredoveká rétorika (5. – 15. st.) - najznámejší rečníci – kazatelia**
    - Origenes, Gregor Veľký, Ján Zlatoústý, **Tomáš Akvinský, František z Assisi**
    - Náboženský charakter rétoriky - **kazateľská rétorika** je menej konkrétna, menej polemická, viacej oslavná
    - Výklady biblického textu, obhajoby náboženskej viery, kázne
    - Rétorika sa vyučovala na stredovekých univerzitách
    - Biblia – citácie, cieľ agitovať, obhajovať, emocionálne zapôsobiť

- **Novšie dejiny rétoriky – Renesancia (Znovuzrodenie rétoriky)**
  - Návrat k antickým ideálom a hodnotám, umeniu aj rétorike
  - Približne v 15. – 16. storočí – **znovuzrodenie rétoriky** – dbalo sa o kultivovaný prejav, žiaci sa učili tvoriť prejavy, prednášať a od 16. storočia sa učila rétorika aj v národných jazykoch
  - Neskôr úpadok rétoriky
  - 19. storočie - vznikla aj **politická rétorika** – vznik občianskej spoločnosti a parlamentarizmus v Európe
  - v súčasnom období zaznamenávame **renesanciu rétoriky**, tá je odrazom demokratickej spoločnosti, ktorá umožňuje najširším vrstvám obyvateľstva vystupovať na verejnosti.

- **Najznámejší rečníci na Slovensku**

- Konštantín a Metod (863)
- Anton Bernolák (1787)
- Ľudovít Štúr (1843)
- Štefan Moyzes

○ **Ľudovít štúr**

- Predniesol šesť slávnych rečí na uhorskom sneme (pol. 19. storočia)
- Najslávnejšia je tá, v ktorej vyzýval za zrušenie poddanstva